

”Tabi Plébánia történelmi könyve–1851”

Razgha Lajos 1813. december 27-én született a Tolna megyei Iregen Razgha Pál és Buday Antónia gyermekeként. 1837. július 2-án szentelték pappá. Újmisésként 1837. szeptember 14-én lett tabi káplán. Tíz évvel később a plébános halála után, mint plébános 1883. október 25-én bekövetkezett haláláig, teljes papi életét Tabon élte le, ami 46 évet jelent. Sírja a tabi temetőben, az első sorban van.

Historia Domus

Ezen történelmi könyv kezdetett 1851-ik évben Razgha Lajos plébános által. Amidőn a Tabi plébánia történetének leírásához fognék, nem azért mintha elődeimet hanyagságról vádolni volna szándékom, de kénytelen vagyok megvallani, miszerint felhányva és szorgosan kifürkészve bár a Plébánia minden iratait és könyveit nem találtam csak egy kis iratot sem, melyben valamelyes volna feljegyezve, miből kivenni lehetne ezen Plébánia ősz eredetét, pedig valószínű, hogy már a tizennyolcadik század elején létezett, csak hogy rendetlen állapotban, s úgy látszik rendes állapota kezdetét veszi 1746. évtől, amidőn rendes anyakönyvet vezetni kezdett, de plébánossal nem bírt...”

Az **1848-1849-i** forradalom után Mtságos Zichy Domonkos püspök úr leköszönvén püspökségéről Mtságos **Ranolder János**úr lett a Veszprémi püspöknek kinevezve, ki is apostoli buzgóságánál fogva alig, hogy elfoglalá püspöki székét, azonnal a megye látogatásával kezdé meg apostoli munkáját, s Tab is szerencsés volt kedves főpásztorát kebelébe fogadni. 1851-ik évi május hó 6-án felséges nap volt ez Tabra nézve, mert a hívek lelki örömét hozá a kedves főpásztor, amidőn nemcsak hogy 762-nek adva fel a bérmálás szentségét, azokat Isten bajnokaivá kente, nemcsak kenetteljes szavait hallatá híveivel a templomban, de mint jó pásztor egyenként is szólítgatá juhait, meghíván különösen az atyákat és anyákat a plébánia lakba, s ott egyenként s mindnyáját oktató keresztényi polgári és szülői kötelességeikre. Nem hagyá látatlanul az oskolát, mert hiszen legkedvesb élvezete magát a kisdedek körében találni, azokat oktatni,

s velük atyai kegyeletét éreztetni. Végezvén a plébánia házban atyái látogatását, megvizsgáltatá az összeroskadáshoz már közeledő plébánia épületet, s annak felépítését kegyesen megígérvén 1853 évben ígéretét teljesíté is, mert ugyanazon év tavaszán 1000 ft-ot a megye tárából a ház építésére legkegyesebben resolválni, utóbb pedig a fent írt összeget még 200 vforinttal megtoldani kegyeskedett, de a ház tökéletes bevégzésére még ez sem lévén elég, még 300 forintot a megye tárából kiadatni rendelt, s így a pusztulásnak indult Tabi plébánia ház felépült 1855-ik év nyarán úgy hogy szeptember elején elfoglalhatám.

Hogy ily soká épült, t.i. 2 ½ évig, a mester emberek, különösen a kőműves hanyagsága, majd pedig a pénzhiány is volt, mert ha azon 1500 forint egyszerre kiadaték, sokkal hamarább elkészül. Azonban a fenti összeget még toldani kellett mégpedig a magaméból néhány száz pengő forinttal, hogy ily tökéletesre jöhessen, milyenben jelenleg áll.

Most következett a templom és torony tetejének megcsinálására a sor. A nép szegény, a költség sok, tehát mit csináljunk: felszólítottam elsőben a T. uraságokat és nem csalódtam, mert T. Gotthárd Istvánné született Kovács Borbála 140 pengő ft.-ot adott, Gróf Hadikné 50 és **Spissich Ignácznő** 50 p forintot, özvegy **Guzitsnő** egy leánya **Báró Sekendorfnő**, valamint az oskolára semmit, úgy a templomra sem adott, ekkor egybehívattatván a nép, azt határoztuk, hogy minden pár, légyen telke vagy sem évenként fizet 2, azaz két pengő forintot, s megválasztván 3 esküdt, kötelességükké tétetett, a pénzt beszedni. Tehát 1855 évi martius hóban meghirdettetett a pénzgyűjtés és tavasz végén belekaptunk a munkába. A torony új lett, a templom éjszaki része újra sindelyeztetett, déli része pedig tökéletesen kijavíttatott Hajek Venczel Tihanyi ács által, ki is az egész munkát 650 váltó forintér felvállalta és ugyanazon nyáron becsületesen bevégezte.

A Zalai templomtető 1856 évben újjonal épült, mit csak egyedül a nép buzgalma eszközölt, mert aratás által szerezték a költségeket.

A **Torvajai templom** 1851/2 évben újonnan meszeltetett és egy *kis toronnyal* is felékesíttetett, mit a nép buzgósága eredményezett, mert szívesen arattak és a bójött összeg a templomra fordíttatott, de itt is meg kell említenem a nagylelkű Gotthárd

Istvánnőt, ki több ezer téglával és amennyi sindel kellett, annyival ajándékozta a templomot.

1855. május 6-án a **B. Szűz Mária makula nélküli fogantatásának** hitcikkelye Tabon is kihirdettetett, már előtti estvén az imádság harangszó után, úgy mint előtt minden harangok meghúzottak az egész nap szorosán böjtölő híveknek és az egész világnak hirdetvén a nagyszerű ünnepet. Alighogy szürkülni kezdett a hajnal ismét, minden harangok szóltak, s a hangjuk valóban mennybe ragadták a lelkeket. Nyolcz órakor május 6-án, reggel több mint 30 tiszta fehérbe öltözött, s fehér bokkrétákkal felkoszorúzott leányzó gyertyákkal, czéhbéliek zászlókkal és lámpásokkal és temérdek népsokaság még vidékről is megjelentek az oskola háznál, ahonnét azután $\frac{3}{4}$ kilenckor két pap kíséretével felséges énekek közt indult a körmenet teljes rendbe a templom felé, a harangok zúgása, a több mint 600-ra menő nép éneke oly elragadó volt, mintha valóban Máriánál a Szeplőtelen Szűznél a boldogok hónapban lettünk volna. A templomba érve Mária képe előtt, mely a főoltáron egész dísszel ki vala téve, mert még említenem kell, miszerint a főoltár s a templomnak egész sanctuáriuma vagyis szentélye drága csipkével a legízletesebben választott virágbokkrétákkal, fehér szőnyegekkel Jófejú Alajos gazdatiszt által, ki is illy dekorálásukhoz igen jól értett, oly remekül felékesítetett, hogy valóban nagyobb szerű plébánia templomban a gazdatiszt úr babért érdemelt volna. Mi az Isten áldását óhajtjuk a jó lelkű számára, úgy a Mtságos Grófnőnek is ki szíves vala mindezeket a Mária kép és oltár felékesítéséhez adni. Tehát a főoltár előtt, mely felett Mária képe volt, arcra borulva végeztük az elől szabott /lásd püspöki rendelet/ ünnepélyes Isteni tiszteletet. Aga János káplán predikált Mária szeplőtelen fogantatásáról, s hatalmasan inté a kor leányait, s mind azokat, kik fehérbe diszelgének az oltárnál Máriának, hogy szűz koszorújokra vigyázzanak, mert csak úgy fogják igazán tisztelni Máriát, ha szeplőtelen tiszta életbe követni fogják. A misét én végeztem, mely után a hívő nép eloszlott, hogy ismét naponként összejöjjen tisztelni Máriát, egy hétig ünnepelni Mária Szeplőtelen fogantatásának drága ünnepét.

Hogy a **nép buzgó**, az tagadhatatlan és szívesen áldozik, amennyi kitelik tőle. Azt nemcsak úgy bizonyította be, hogy tulajdon maga

számára templomot javít és oskolát épít, hanem kész egy felszólításra, noha néki magának is sok szükségei vagynak, felebaráti szeretetből is Isten dicsőségére s az Anyaszentegyház felmagasztalására mennyi csak tőle telik áldozni.

Ezt tapasztaltam folyó év /1857/ május 12 és 13-án amidőn két Syrus Catholicus pap: Mukhat Moses Saclei megyéspüspök helyettese és Nemes Fülöp püspöki titoknok az a fent írt püspöki székhelyen újítandó cathedralis templomra a keresztény hívektől fogadalmat kértek, a templomban csak azt kellett mondanom, hogy testvéreink segedelmet várnak, tudakolva jöttek, s kitől mi került adott, s pedig úgy, hogy a fent írt pap urak áldásban hagyták híveimet, akik oly rögtön 74, írván hetvennégy forint pengőt, sokan ezüst huszasokban és tallérokban plébánia házamba hozták és nekik által adták.

1857. május 5. vétetett a tabi templom számára egy igen csinos fehér casula 42 ft, melyet mivel illy fehér színű casulája a templomnak még nem volt, özvegy Pereszteghy Jánosnő, azt a templomnak ajándékozta. Isten áldja meg érette.

1857. május 31. Ma vagyon Pünkösöd napja, ma üli a kerek Anyaszentegyház ama szentséges nap emlékét, melyen az isteni Megváltótól ígért igasságnak Lelke tüzes nyelvek alakjában szállott alá mennyekből az apostolok fölé, kiket nem csak megtanított minden igazságra, hanem az erősség lelkét beléjük öntve alkalmassá tevő azokat a nagy munkára Jézus az Isten sz. evangéliumának hirdetésére és az Anyaszentegyház széles e világon terjesztésére. Sokan azt hiszik napjainkban, hogy a Szentlélek munkálkodása megszűnt és az igasság csudálatos megismerése az Anyaszentegyház első csírájában megszakadt, most arra a testi kény, a világ pompája, a nyereségvágy, pénzsomj vezérlik az egyedül üdvözítő Jézus tanára, s annak igaz Egyházába az embereket. Az ilyen állításokat megczáfolta a mai szentséges nap, melyre virradánk, felséges története, melyen minden buzgó keresztény keble felmagasztosul és szíve fennen dobog a mennyei öröm édes élvezetétől. Azt a Szentegyház küszöbénél buzgó imába merülve, áthatva szent érzelmektől vesztegel egy négy tagból álló zsidó család, kiknek tiszta forrás után epedő lelkök szomjú

vággyal óhajtja ízlelni a kereszténység vizét, mellyel lemosatva a szenny, egy egészen új életre támadjon.

Stein Lajos és ennek neje Weisz Eleonóra és fia, Gejza, végre Az asszony testvére, **Weisz Regina** még a böjt elején előttem, mint helybeli plébános előtt kijelentették azon szándékukat, hogy a **keresztséget felvenni** és a Krisztus Anyaszentegyházának tagjaivá lenni akarnak, de egyúttal kifejezték a zsidók-tuli félelmüket is, és ezért a megrendelt tanításokra úgy rendeltem őket jönni, ne hogy a zsidók különösen elejintén gyanúba vegyék őket, az Isteni kegyelem valamint soha, úgy náluk sem hibázta el hatását, mert nemcsak hogy, jó felfogásuk lévén mindnek, de különösen Eleonóra könnyen megtanulták a mondottakat, hanem amidőn megértették, hogy Jézus meghalt, de feltámadott s feltámadása után 40 napig még a tanítványaival társalgott, azokat oktatóván, s végre azok szeme láttára felment a mennybe, mintha a Szentlélek szállta volna meg őket, mint az apostolokat, nyilván hirdették, hogy ők már nem zsidók, hanem keresztények s ekkor kezdődött az üldözés, míg végre az én, s policies beavatkozása következtében a zsidók csak alattomban átkozták őket. Végre tehát, hogy hosszú ne legyek, e ritka ünnepély végzésére, melynek pünkösdi napján történnie kellett, hogy azt még inkább magasztaltatván Karád kerületének esperesét Nm. Polák József karádi plébános és esperes urat hívtam meg, kiis szívesen jött, örömmel engedelmeskedve hívásomnak, a legnagyobb buzgósággal az én és Aga János káplánom segédlete mellett végzé a keresztelest és a bérnyálást, a vértőlküli sz. áldozatot, mely alatt a kis 5 éves Gejzát kivéve a más három új keresztény a legmélyebb alázattal járultak az Oltáriszentség vételéhez.

1858. szeptember hónap elejétől egész október közepéig az úgynevezett **Donáti üstökös** csillag látszott az égen este nyugaton, sugárai /farkai, üstöke/ éjszaka felé fordultak, hajnal felé pedig kelet felől látszott jönni és üstöke nyugatra fordult. Igen gyönyörű csillag, mint a csillagászok mondják, üstöke 14 000 000 mérföld, s azt állítják, hogy 2001, azaz kétezer egy esztendő alatt teszi útját, s látható volt utoljára Nagy Sándor üdejébe... boldog Isten kik látják ismét őtet!? Déli nyugatra vette útját és eltűnt.

Aga János kiis mellettem öt és fél esztendeig mint segédlelkész működött az Úr szöllőjébe a Nagyméltóságú megyés Püspök Úr által Kaposvárra tétetett ugyanazon minőségbe. Kiis május 12-én tölem elment új helyét elfoglalandó, helyébe Szép Ferentz tétetett Szalaberről, hanem ez bizonyos oknál fogva visszamaradván, az újonnan felszenteltek közül **Török János** lett a Tabi káplán, kiis csakugyan September vége felé helyét elfoglalta és e minőségbe vala egész 1862 július 23-ig, midőn **agyon lőtte magát**. Helyébe august 18-án lett kegyelmesen oldalam mellé nevezve Szeidl Károly, szept. 20-án elfoglalta helyét.

1858. a húsvéti ünnepekre megérkeztek Pestről a vörös selyem és igen csinos zászlók a tabi templomba. A képek rajtok Jákob pátriárka, Sz. Ruth, Josef és Erzsébet, az áruk 75 ft. Csinálta Stettler Móricz. Ez idén a pünkösdi ünnepekre kimeszeltetett a templom a templom belseje Vajgert Antal kőműves által 40 váltó forintér. Június 22-én készült el **a pajta**, melyet a magam saját költségén építtettem, ez oly szükséges a plébánosnak, miszerint nála nélkül ellenni lehetetlen, mivel a takarmány baglyába vagy kazalba rakatván részint sok megromlik, részint ellopatik, részint a cseléd által elpazaroltatik, s így a plébános kéntelen évenként nagy summa pénzt tavasszal takarmányra kiadni, de azon felül a gabonának is igen jó helye van a pajtában, de különösen a kicsévelt vagy nyomtatott szemet az eső elől hamar ellehet takarítani, szóval a pajtának hasznát elegendően leírni nem lehet, felőle csak az mondható, hogy megbecsülhetetlen, s ezen oknál fogva, habár sok fáradságomba s 800 forintot meghaladó költségembe került is légyen, ez év június havában megépíttetém, s máris a széna takarodásba látom véghetetlen nagy hasznát. Úgy hiszem, nem fog érette utódom kárhoztatni, sőt szívesen által vennék.

Ez idén **Zalán két kőkereszt** szenteltetett fel. Egyik a helység első részén Magdolnai búcsúkor, Magdolna utáni vasárnap tartatott, július 25-én, a másik az úgynevezett Kis hegybe, mely a helységen felül van, az első csináltatta Kázik, a másikat Somogyi József és János Fehérváron. Ez felszenteltetett október 17-én, úgy mint az első Polák József karádi plébános és kerületi esperes által.

1859-ik évben a Tabi plébánia templom már régi és megszakadozott mennyezete **/baldachinum/** helyett egy új készített Pesten Stetler Móricz által, a mennyezet tiszta vörös bársony aranyozva, megküldetett Pestről, úgy hogy már nagyszombaton kilenc órára felállított azon reménnyel, hogy a feltámadás alkalmával ez alatt fog vitetni az imádandó Oltári Nagyszentség, azonban az essőre vált idő ezt megakadályozta, s csak a régi mennyezet vétetett elő, s a körmenet szokásos ünnepéllyel megtartatott, az úrnapi processio ez idén igen fényesen tartatott az uraságok vetélkedve iparkodtak minél szebben felékesíteni az úrnapi sátorokat, különösen kitüntették abba magukat Mtságos Bátor Roden nő született Herlik Julianna asszonyság és Zichy Antal uraság, kik valóban úgy felékesíték az általuk készített sátrakat, amint méltónak hitték a nagy Isteni vendég el és befogadására, ekkor vitetett ki először a 400 pengő forintba került baldachinum. Igen szép jelét adta nagylelkűségének özvegy Gotthárd István nő született Kovács Borbálya asszonyság, amidőn noha távol tőlünk Heteyi jószágán Vas vármegyében lakván, mégis a mennyezet árának fedezésére 100, azaz egyszáz ezüst forintot ajándékozni méltóztatott.

Ugyanezen 1859 évben a Tabi templom részére **szépalapítvány** tétetett Ttes özvegy Pereszteghy János nő született Kis Gerezsdí Németh Julianna asszonyság által, kiis egész életén át mindig buzgó katolikus lévén, valamint életében legnagyobb örömének tartotta adakozni a templomnak, úgy végrendeletében sem felejtkezett meg az Isten házáról, megrendelvén és hagyván, hogy hagyatékából a Tabi templomnak alapítványul 500, azaz ötszáz forint kifizetessék, mely megváltozhatatlanul a templomnak kamatozzék. Azonban az alapból a fentebb megnevezett új baldachinumra Püspöki engedély folytán 200 forint elköltetett.

Úgy nem különben hagyott 500, azaz ötszáz forintot sz. misékre, melynek kamatjáér a tabi templomban szolgáltatassanak sz. misék az ő / t.i. Németh Julianna/, úgy boldogult férje, Pereszteghy János, édesanyja Terézia, testvére Mihály és József, úgy Anna lelkeiér szolgáltatnak a szentmisék illy renddel. A véghagyományozó évfordulati halála napján September 10-én anniversarium liberával, midőn a kis oltárnál is ha lehet szolgáltatassék kismise a nagymise alatt,

és ezen kívül üdőközönként még a boldogult /Németh Julianna/ 11, azaz tizenegy kismisék szolgáltának és szolgáltatassanak. Az anniversariuméra a papnak, ha két mise mondatik a liberával együtt számíttatik 4, azaz négy forint, a mesternek 50, azaz ötven kr. dékánynak 20, azaz húsz kr., Pereszteghy Jánosér évenként június 18-án annirersarium liberával. Mihályér anniv. liberával martius 15-én, Teresiáér anniv. liberával aug. 26-án, Annáér anniv. liberával aug. 13-án. Josefnek nem tudatik halál napja. Szolgáltassék érette két kismise. És így az 500 forintot 5% kamattal számítva évenként 25 forintot tesz ki, mi mindenkor a helybeli plébános úr kezére lesz fizetendő, és jelenleg is fizettetik hatos kamattal, megjegyzendő, hogy ezen anniversariumokér 3, azaz három forint számíttatik egyenként, amiből az illető pap fizeti a mestert, és mivel Josefér szolgált kismisék, egyik-egyikér 1, azaz egy forint számíttaték, tehát a 25 forintból megmaradt 1 ft 300 kr. Mindenkor a szolgálattelvők közt aránylag osztassék el.

1860-ik évben a Zalai mester ház újra építtetett a hívek által aratott gabona pénzből, részint pedig adakozás útján, úgy hogy a mesternek még egy szoba csináltatott s így a ház megnagyobbított. Ugyanezen évben a **Torvaji templom boltozatába vasak húzattak**, mely által a megrepedezett bolthajtás összeszorított.

1861-ik évben a Tabi orgona, mely már egészen roncsolt állapotban volt, tökéletesen helyre hozatott Vilde Josef veszprémi orgona mester által, kiis 220 azaz kettőszázhusz ezüst forintér april, és majus holnapokban rajta dolgozván, úrnagra, a hívek épülésére, öröme és Isten dicsőségére elkészülvén hét heti hallgatás után megszólamlott, s úrnapi utáni vasárnap midőn a Tabi butsu tartatott több szakértők által, kik között az öreg Vinkler Nágotsi mester különösen megemléltendő, megpróbáltatván tökéletesnek találtatott.

Ez évben két oltárvánkos is ajándékozott a templomnak. Báró Roden nő született Hadik Julianna asszonyságtól egy és Tekintetes Zichy Antonia kisasszonytól is egy, mi annál becsesebb, mivel mind a ketten magok kötötték és pompásan elkészítve, mint az Isten háza iránti igaz szeretők zálogát a templomnak adományozták. Az Isten, ki a jóknak jutalmazója és az őt szeretőknek irgalmas Atyja, rájuk fogja árasztani végnélküli szeretetének áldásait.

Azon sok feladatok közt melyek nékem osztályrészül jutottak amidőn elfoglalom a Tabi plébániát, megemlítendő a tökéletesen elhanyagolt temetők rendezése, mibe csak ugyan azonnal is belekaptam és a **Zalai régi temető bitangolásáról** a népet letiltottam, miután a temető nem barmok legelőjéül használható, habár nem is temetkeznek bele. Felárkoltattam, s a létezöket kijavítottam, s a csekély füvet, mely benne termett, mint máshol is szokás, magamnak lekaszáltattam. Az uraság, Ttes Zichy Antal úr megpróbálta azt, miután új temető lévén jelenleg, tőlem mint az urasági földből kivágott részt kérni, de követelésétől azonnal elállottam, amidőn megmondám, hogy azt eladni nem lehet, mivel szokás szerint ily temetők az új temető betöltével ismét használatba vétetnek, s így én egész 1861-ik évig háborítatlan birtokában voltam, vagyis mint más plébánosok használtam, s a szénát elhordattam. Hanem ezen évben valami Kázik Ferentz bírónak választatván meg magát, mint értésemre esett, pálinkázások által, amidőn már szénám lekaszálván, felgyűjtve, s baglyába volt, Major János templomatyá megüzenvén, hogy készen a széna, érette elküldöttem volna cselédeimet és kocsimat, azoknak ellenállva, a szénát elfoglalta, s kocsimat üresen visszaküldetvén, maga elhordatta a falu szérújére. Hanem Svastics Josef Igali főbíránk, kinek a dolgot feljelentettem, a szénát nekem ítélte s a bíróval haza hozatta. Jaj volna, ha a paraszt önkényére bízva volnánk. – Qui habet aures, audiendi, audiat. /Akinek füle van, hallja meg/

Július 2-án **ismét egy üstököst** jelentettek be nálam cselédjeim, ki éppen két igen kedves barátommal vacsoráltam, még az újság lapok nem írtak felőle, minek nevezendik el a csillagászok, fel fogom jelölni. Igen szép, éjszak felé van a feje, s déli nyugatnak vagy jobban délnek üstöke.

Sept. 15. Mária névünnepe ez idén kétszeresen ünnepeltetett, ugyanis Méltóságos **báró Roden** család, mely már több ízben mutatá hitbuzgalmát egy igen csinos **kőkeresztet** állított helységünk nyugati részén, közel a főrendű család kastélyához, melyet Mária névnapján kívánt felszenteltetni. Főtisztelendő Polák József karádi plébános és kerületi esperes úr a kitűzött reggeli 9 órára közöttünk megjelenvén, az ünnepélyes mise szolgálat után, melyet ő végzett, a legnagyobb rendben indult a szent menettel a templomtól a kereszthez, melyet a

nagy néptömeg, mely a helységekből összesereglett, körül állva, egyesíté imáját a felszentelő Esperes úr imádságával, a legmélyebb csenddel várva a szentbeszédet annak ajkáról, ki már több ízben ily ünnepélyek alkalmával megvigasztalta őket , -úgy lőn most is -, mert végezvén a szentelési szertartást, a néptömeghez fordulva imigyen köszöntvén azt: Dicsértessék a Jézus Xtus most és mindörökké – s miután röviden megmutatá, hogy miért állítanak a keresztény katolikusok keresztet, s miért állította a főrendi család is e keresztet, - Jézusnak 7 szavával a keresztfán, remek beszédet mondott, mely valamint oktató, úgy megható beszéd is volt. Köszönet és hála a jó Espereses Úrnak, ki mint buzgó pap így tudja vezetni Jézushoz a hívők szíveit, de áldja meg az Isten a buzgó kedves családot is melynek egyedüli törekvése, hogy Isten dicsőíttessék. Ez idén ajándékozá meg templomunkat a buzgó Grófné egy igen szép füstölővel és tömjén tartóval is, látván hogy a keresztelésnél a víz öntésre törött ampolnák és rossz tálcza használtatik, helyöket a legnemesebb és drága tálczával és pohárral pótolá, áldás legyen rajta most és mindörökké.

Sept. 14-én tétettek föl a toronyba az **új salugáterek**. Heinrich György ácsmester által készíttetve – a torony alatti ablakokra is, - ezen igen szükséges tárgyra Spissich Igácz nő 50 új forintot adott, legyen mindig áldott a kegyes nő emléke.

1862. Ő nagyméltósága kegyelmes Püspök Urunk még 1861 év november 30-án kibocsájtott pásztori levelében a Szent László társulat megalakulását egész megyéjében óhajtván, felhívja a lelkipásztorokat, hogy azok a társulat szent ügyét szívükön hordozván, oda munkálkodjanak, hogy az minden plébániában megalakuljon. Minek következtében a Tabi plébániai hívek is Septuagesima vasárnapján egy alkalmi egyházi beszéd által a társulatba való belépésre erélyesen felhívassanak, azonban kevés sikerrel, mert idáig csak 28 tag jelentkezett: Tabról 19, Torvajról 7, Sérsekből 1, Szöllősből 1. Ha majd többen lesznek és a társulat megalakulhat, alábbban bővebben fogok szólni.

Ezen év reám nézve **nagy szerencsétlenséget** hozott, mert kiraboltattam, ugyanis martius 17-én a nágotsi vásárról, hova

elmentem volt, megjövén, miután udvaromban körülnéztem, szobámba menvén, a pandurok őrmesterét vendégül kaptam, kiis utasítást kérvén, hogy azon keresztényeknek, kik a zsidó táncmulatságba mennek, rendeletem szerint csakugyan, ne engedje-e tánczolni? Én rendelkezésemhez szigorúan ragaszkodván, azon utasítással bocsájtám el, hogy semmi szín alatt sem engedtetik meg a keresztényeknek a táncz ilyen böjti napokban. Ki közülök ezt tenni akarná, illedelmesen szólítsa a szándékátóli elállásra, tőlem a rendelt helyre eltávozott. Távozása után vacsorára hivattam, s amint ebédlőmben szokott helyemhez értem és imádságom az estebédhez kezdeni akartam, két fegyveres **rablótól megtámadtattam**, megköttem, s elsőbb fegyvereimtől, aztán pénzemtől megfosztattam, a templom ládájának sem irgalmaztak, mert azt is kirabolták s elvittek belőle 49 ft. 94 kr.-árt, úgy a Sz. Flórián kőszobrának is pénzét 21 ft 8 kr-t. Azután lovaim tulajdon kocsimba befogták és eltávoztak.

Lovaimat egészen lesántulva s alig reájok ismerve, megkaptam augustus 4-én.

Jól mondják, hogy a szerencsétlenség és baj nem szokott maga járni, így volt nálam is, mert július 23-án ismét a lehető legnagyobb szerencsétlenség ért abban, hogy káplánom **T. Török János magát agyon lőtte**. Ezen ténynek oka volt búskoros /melenkólikus/ természete, minél fogva amint az orvosok is bizonyítják, ilyesmit tőle várni lehetett. Jó pap volt és hivatalát szerető, csakhogy szegény többnyire bús anélkül, hogy erre legkisebb oka lett volna. – Különben a megtébolodásra vezető melankólikus természetét a Beneditus atyák, kiknél szinte clericus volt észre vevén már ezelőtt 8-9 évvel, ki közibénk jövén, ily rettenetes öngyilkolással olcsa el életét. Az Isten, ki a szívek és vesék vizsgálója, legyen a szegény, szerencsétlen paptársam irgalmas üdvözítője.

Meg kell említenem, hogy ezen rettenetes tény előtt 11 nappal fájdalmasan esett értesülnöm, miként **Báró Roden** Generális úr, templomom jótevője, buzgó katolikus, nekem jó barátom Pesten **meghalálozott**, hamvát ezután haza hozatván július 16-án a Tabi temetőbe Polák József kerületi esperes és Karádi plébános úr

által papi segédlet mellett végzett szertartással eltemettetett. Nyugodjék békével.

Július 27-én, vasárnap, mely Magdolna után esett a **Zalai temetőbe** T. Zichy Antal úr által felállított **csínos vaskereszt** a kerületi Esperes úr által ünnepélyesen felszenteltetett. A hívők sokaságához Nagym. Polák József Esperes úr mondott igen megható beszédet, s midőn azt bizonygatá beszédjében, hogy aki keresztet talál, nagy kincset talál, sokaknak szívéhez szólva, könnyüket csalt ki szemükből. A fent tisztelt T. Zichy Antal úr adta az ebédet és ez alatt szokás szerint nála lenni szokott, vígan köszöntöttük fel egymást.

Ugyanezen év September havában **csináltattam be az ambitust**, részint azért, mert biztosabb, részint pedig mert nyári üdőben a zápor, téli üdőben pedig a hófergeteg annyira bevert, hogy az egész ambitus majd vízzel, majd hóval ilyenkor tele volt, mi nem csak alkalmatlan, de rongáló is a belső falakra nézve.

Továbbá ezen évben T. Zichy Antal úr a papnak évenként járó fára nézve úgy egyezett ki, hogy ezután a fát mely mintegy 42 kocsira ment, nem fogja kiadni, hanem helyette 15, azaz tizenöt hold földet jelelend ki, mi meg is történt és a föld az úgynevezett Akáczás mellett a Tabi határnál ki is adatott, holdját 1200 négyszögölével számítva, mely mennyiségű földet a Tabi plébános maga köteles művelni, a favágásér és hordásér kárpoztulásul 20, azaz húsz vlt. Forintot kap a plébános a szerződés folytán.

Miután Török János szerencsétlen kimulásával a káplányi állomás megüresült Kegyelmes Püspök Urunk rendeletéből T. Seidl Károly újonnan felszentelt pap lett Tabi káplánnyá, kiis Sept.20-án megjött,de már nov. 22-én elköltözött Karádra, hová üdeiglenesen a fekvő beteg és segéd nélküli Plébános és Esperes úrhoz rendeltetett, honnét csak **1863** martius elején jöhetett vissza.

Az 1863-ik év plébániámra nézve ismét nevezetes, mivel Nagyméltóságú Püspök Urunk, Ranolder János ő excelentiája főpásztori buzgóságánál fogva, hogy a **bérmálás** szentsége kiosztassék, bennünket magas személyével szerencsétetett. Ugyanis ez évi febr. 18-án kibocsájtott pásztori körlevele folytán plébániámban

a bérmálás szentségének kiosztását május 7-re határozván, már ápril. közepén siettem Veszprémbe a jó főpásztor kegyességét megköszönni, május 4-én Kilitibe, hol 5-én végezte főpásztori hivatalát, buzgón osztván ki a szomszédoknak a bérmálás szentségét, elejibe mentem, hogy tegyem a többi kerületi papsággal hódolatom, s egyúttal szent foglalkozásába ha csak parányiba is, de nyújtsam szolgálatomat. – Megjött a május 6-a, volt öröm a népek ezrei közt, kik Tabra vidékről is számosan összesereglettek a főpásztor látásán, kinek már-már jövetelét várták. – A nagy utza Meggyes felől, mert azon részről jött a főpásztor, egészen a plébánia lakig pompásan megcsinálva, két sorba zöld fa gallyakkal végig kirakva, a nagy népsokaság zászlóikkal, két sorba felállítva egész a plébánia házig, ott pedig több mint hatvan szebbnél szebb leány fehér ruhákba, koszorúkkal felékesítve fogadták a magas vendéget. Jelen volt Mtóságos Mérey Károly főispán úr, Nságos Bernáth József alispán úr, Ttes Zichy Antal úr stb. kik a plébánia udvarban üdvözölték a főpásztort, kiis szokásos leereszkedéssel köszöntvén őket, a plébánia lakba számára készített szobába vonult és kedvesen fogadá a számos tisztelgőket. – Másnap reggel kilentz órakor püspöki méltóságához illő dísszel kísértük a főpásztort a templomba, holis csendes misét tartván, elkezdé a bérmálást, s többet 600-nál megbérmálván, szentbeszédet tartott, minek végeztével a szülőkhöz szólott. Azokat kötelmeikre intvén, ezután következtek a gyermekek, kik oskolások voltak, kikérdezése. Valóban megható volt a leereszkedő kegyesség mellett, a kisdedeket oktatta és kérdezgette. A gyerekek szinte örültek felhívásának, s egész oda engedéssel csüngtek a főpásztor körül, ki számos könyvekkel, olvasókkal és képekkel ajándékozá őket. A nők között is száz meg száz képet és olvasót osztott ki. – És ezután ismét fényes kísérettel a plébánia lakba vonulván, szobájába hivatá a helybeli plébánost, s a legnagyobb kegyességgel adá tudtára magas megalégedését, minek megtörténte után a még nem tisztelgők jöttek, s az amúgy is elfáradt főpásztor most sem nyughatott, mert egész ebédig tartott a tisztelgők és tisztelgések sora. Ebéd után mintegy 5 órakor indult az Úr nevében a foglalkozását folytatandó Berénybe. Az Isten áldja meg Megyénknek e kegyes Attyát és igazán kedves főpásztorát.

1864. Ezen év kezdetén egybe hívtam a Tabi plébánia híveket s elejbéjük adván egy **becsületes iskola szükségét**, melybe

kényelmesen beférhessenek az oskolás gyermekek, felhívtam őket, hogy annak felépítésére nem másképp, mint aratással szerezhették pénzt. Ajánlatom elfogadtatott. S csakugyan a Szöllősi határba vállaltak aratást. – Séllei Imre templomatyja semmi fáradságot sem kímélve, hogy az aratást sikeresen bevégezhesse, azonban az aratás folytán szerzett gabona ára, melly mintegy 300 forint volt, elégséges nem lévén, párszám vettetett ki a költség, s pedig úgy, hogy minden pár 4, azaz négy vlt.forintot fizessen, így mintegy 800 forint összeggel az építést elkezdettük, s be is végeztük.

Ugyanezen évben a Zalai határban az akáczás erdő mellett a fa competentia helyett kimérettett a plébánia részére a 15 hold föld 1200 négyszögölével holdja, s az ott lévő plébánia földhiány 3 hold hozzá méretett a favágás és hordás fejébe a nép fizet 20, azaz húsz forintot, mit évenként a jegyző szokott adószedés alkalmával beszédni, s a plébánosnak kézbesíteni.

Ez évi december 16-án nagy **szerencsétlenség ért**, mivel éjjeli 11 óra tájban midőn első álmodtam aludnám cselédjeim által felriasztattam, hogy az ablak alatt emberek kullognak, s különösen egy az ablaknál, melly a kertre szolgál, ólalkodik, én felrettenvén, azt hívén, hogy rablók, puskát ragadva siettem ki, s a cselédszoba ablaknál lévő ablakra kisütöttem, - oly szerencsétlenül, hogy az elesett. Midőn a történetek után, férfi cselédjeimér elküldöttem, hogy azok a kertbe nézzék meg, micsoda ember van **meglőve**. Visszajövén nagy meglepetésemre azt mondták, hogy **Nagy János csendőr** hörögve fekszik ott. Természetes vizsgálat történvén kitűnt, hogy egyik nőcselédemmel szerelmi viszonyba lévén, illy éjjel és részeg fővel jött, a bástyát keresztül ugorván a kertbe, s utána az ablak alatt leskelődött. Én azonnal befogattam s Kaposvárott a főispánynál magamat följelentettem, honnét Veszprémbe a püspökhöz sietvén a tényállást elmondottam. Pert kaptam, melly csak 1866-ik martius havában folyt le, olly formán a hétszemélyes táblán, hogy 208 forint perköltséget fizettem, s a további kereset alól felmentettem, absolutioért s dispensatioért öszentségéhez, IX. Pius Pápához folyamodott Püspököm, de azt Rómából csak október 18-án kaptam meg, melly **kétheti vezeklést rendelt, amit Andocson meg is tartottam**, s november 9-én ismét az Úr oltárához tértem, annak hálát

adván, hogy azt megérnem annyi viszontagságok után, melyeket kiállanom kellett, engedé!

1864 évben Szeitel Károly káplánom tábori lelkésznek neveztetvén, helyette Tóth Josef küldetett hozzám, kiis ugyanez év október 12-én meg is érkezett.

1865. Ezen évben, a Tabi plébániát illetőleg semmi különös nem adta elő magát, de annál nagyobb volt.

1866 évben. A plébánia földek még tán soha oly jó terméssel nem biztattak, mint ezen évben. A tavali megmaradott gabonát mindenki, tehát én is siettem eladni, hogy a jövőnek helye legyen. Azonban megghiúsult a remény, mert május 23-24-én olly fagy volt, hogy az én gabonám, még a krumpli és kukoritza is tökéletesen elfagyott, szőlő olyan lett, mint a ganaj, szóval ez évbe semmi termésem sem volt. Vetni való búzát vettem Báró Rodennétől 5 forintjával mázsáját, a házhoz pedig piacon, tehát adósságba kellett magamat verni, miután a kenyeret is úgy kellett megvennem, és vett eleséggel hizlalnom a megölőket is.

1867 évben a hívek arattak és az aratásból bejött pénzt **atemplomtető** alsó, vagyis kelet-déli részét újra **zsindeleztették**. Mtóságos Báró Rodennő ehhez adott ötven, Nságos Gotthárd Istvánnő pedig 100 forintot.

1870. A **plébánia háztető**, mely ezideig náddal volt fedve, miután az üdő viszontagságai által megrongáltatott úgy, hogy a nád már minden felől hullott, s annak náddal újbóli fedése czéltalannak találtatván, a köznép és az uraságok, Báró Rodennő és Gotthárd Istvánnő adományából, úgy nem különben Ő Excellentiája Kegyelmes Püspök Úr bőkezűségéből, mihez én is 50 forinttal járultam, újból Mátyási ács által **fazsindelre vétetett**.

1871 évben Veigert Antal kőműves által a templom kimeszeltetett kívül és belül, s annak külső fala alja kiköveztetett, illetőleg téglával kirakatott. A háztető és a templom ezúttal 1200 forintba került.

Ezen 1871 évben aug. 20. Méltóságos Szabó József Esztergom megyei kanonok úr, felszentelt püspök úr küldetett plébániámba, hogy a bérmálás szentségét a hívek közt ossza ki, a fent címzett püspök úr august 19-én jött délután 5 óra tájban és nagy ünnepéllyel fogadtatott Csabán, mely felől hozzánk jött, elejibe ment több mint 16 kocsi. A kísérők, illetve fogadók közt volt az egész Járásbíróság, s ott a határszélin fogadta őt ékes üdvözléssel Ttes Grubánovics Géza főbíró úr. Beérvén a városba a köhídnál, mely a piacon van, Szternáth Alajos iparos által, a plébánia ház udvarán Ttes Farkas Lajos úr által fogadtatott. Az üdvözlőkre Őméltósága igen szépen felelt, örömét nyilvánította, hogy volt szerencsés meghívatni a Megyés püspök úr által ez apostoli ténykedésre a tabi plébániába. A nép zászlókkal jött a filiákból fogadni Őméltóságát. Másnap, 20-án Szent István napján tellyes díszbe vonult a templomba a sorfalat képező hívek között és számos papság kíséretében. Vele voltak Nságos Tallián Lázár és Csecsinovics /Kemenes/ kanonok urak Veszprémből. A templomban nagymisét mondott és nem csak igen szép, hanem megragadó és épületes prédikációt tartott. Ezután a bérmálás szentségét 486 egyénnek adta fel. Ebéd alatt, mely nálam a plébánia házban volt, szerencsés voltam Ő Méltóságának buzgó apostoli fáradozását híveim nevében megköszönni. Szerencsétettek Polák Josef esperesen kívül a districtualis paptársak közül, daczára az ünnepnek néhány kivételével, sőt a Pécsi megyéből is T. Vágner Adolf tengődi plébános úr, a Járásbíróság, s több világi urak szerencsétettek asztalomhozi megjelenésökkel. Őméltósága délután harangzúgások és bandérium kíséretével Koppányba magával vivén szeretetünket, s nálunk hagyván kedves emlékét.

1872 és 1873 semmi nevezetesség nem történt a plébániát illetőleg.

1874. Ez idei év igen bőtermő volt és nem csak mindenki a legkedvezőbb idővel szénáját és gabonáját betakaríthatta, de még a nyomtatást is szerencsésen bevégezhető elegendő, sőt bő mennyiségű gabonát takaríthatott magtárába és padlására. Azonban annál rosszabb volt az

1875. év. Takarmány oly kevés termett, hogy a bekövetkezett télre már felemésztetett, s olly szűkké vált, miként hallatlan árért, 32

koronáért vettek egy kéve zsuppot, kenyeret pedig már vetés után sokan venni kényszerültek. Részemről silány készletem volt a takarmányból, miért 180 forintér árpát kellett vennem.

1876. aug. 23. mint **Zalai** búcsú napján szenteltetett fel Főt. Nagy Sándor ker. Esperes t. koppányi plébános által Horgos Pál hagyatékából Szukics Magdolna által emelt **kőkereszt**, 20 forint adatott kezemhez, mint alapítvány. Ez évben a Grófné tarróján arattak a hívek Csabán 978 tízest. Az ebből bejött mennyiség az iskola és templom szükségletére fordított.

1879. A **Tabi templom tornya kijavított** Mátyási János ács mester által, megvizsgáltatván, a torony úgy találtatott, hogy fája sok helyen el van rothadva, s így annak tellyes újjácsináltatása volna szükséges, de költség nem lévén, csak kijavítása eszközöltetett azon reménnyel, hogy pár évig ki fogja bírni. A szükséges fa és ácsmunka 70 forintba került és 52 krajcárba.

1880. A szakadatlan esőzés folytán a **plébánia ház és istálló** épület annyira megrogáltatott, miként az istálló fala éjszak felől kidölvén, a tető egészen leroskadt, s csak Isten őrizte, hogy marháimat agyon nem verte. Folyamodtam a Püspök Kovács Zsigmond excellentiájához a szükséges kölcségekér a plébánia házra nézve, de a költség megtagadtatott, adatván folyamodásomra az a válasz, hogy a nép csináltassa, hanem ez koldus szegény lévén, a ház kijavítottan maradt, mégis az istállóra sok fáradságom után kieszközöltem, hogy Ő excellentiaja 380 forintot a Megye tárából kiutalványozott, s e nyár folytán az istálló megkészült, s a plébánia lak is naggyából kijavítottatott, illetve annak udvar felőli falai és a kőkerítés. 1880 évben **Zalán a nagy harang megrepedt**, helyette Valter harangöntő egy igen szép harangot készített, melynek kifizetéséhez Zichy Mihály úr 200 forinttal járult, a többi költséget a hívek fedezték.

Az **1881.** évben nagyon silány termés volt. Miután a sok eső nagy rombolást okozott a veteményekbe.

1882-ik év a legszebb reménnyel kecsegtetett, s a plébánia földekbe nagy termésnek nézhettünk elébe, azonban minden remény megghiúsult, mert július 1-én olly rettenetes jég esett, hogy

gabonáinkat, illetve a plébániát végképp tönkre tette. Igen csekély maradt a tabi határba, de a Zalai rozsomat teljesen semmivé tette. Érezték a jégkárt a zalai és torvaji hívek is úgy annyira, hogy most a legsanyarúbb évnek nézünk eléje, továbbá ezen évben semmi nevezetesség a plébániában nem történt.

1883 évben **Kovács Zsigmond megyéspüspök** Ő excellentiája a Karádi kerületet tűzte ki, melyben a híveknek fel fogja adni a **bérmálás szentségét**, s pedig olly renddel, hogy azt Kilitibe fogja kezdeni, ahová május 26-án délután meg is érkezett és 27-én a bérmálást meg is kezdette, ide volt rendelve Ádánd, másnap 28-án Ságváron osztotta ki a bérmálás szentségét, Berényt rendelvén oda. 29-én Zamárdiba, hova Kőröshegy plébániai hívek voltak berendelve és az Endrédiék, 30-án Szóládi, s 31-én a Karádi plébániában bérmált. Június 1-én Karádon megnyugodott, de másnap szombaton jún. 2-án Nágocson, ahová a Miklósiak voltak rendelve bérmált, 3-án Andocson, 4-én Törökkoppányban, mely napon délután Palotai Ferentz és Jánosi Ágoston kanonokok kíséretével 6 órakor érkezett Tabra. Az Egresi határhoz 12 lovas ment elébe, azon felül a Királyi Járásbíróság kocsikon, élükön Grubánovics Géza királyi járásbíró, a közigazgatási bíróság Horváth Gábor szolgabíró vezetése alatt és többen a horatorok közül és legnagyobb ünnepélyességgel, harangok zúgása között kísérték a kegyelmes Főpásztort. A templom egész környékét előzőnlő és főpásztorára váró tabi plébánia hívek közé. A templom főbejáratánál kiszállván a főpásztor kocsijából, az ajtóban várakozó Razgha Lajos átnyújtván a pacifikálét és szentelt vizet, az oltár előtt számára készített vörös posztóval behúzott zsámolyon végezte imáját, miközben az evangélium részein az oltárnál állván, az Esperes Szabó György kiliti plébános fennhangon elmondta az oratiót pro Episcopo, s ez ima végeztével az oltár epistolára részén álló plébános az oltárból kivette a ciboriumot, s azt incensalván, áldást adott.

Razgha Lajos 1883. október 25-én halt meg. Utóda Tóth József tabi káplán, aki 19 évig káplán, 5 évig plébános.